

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 51753401-136-E.20322199

18.10.2019

Konu : Öğretmenler İçin Glukon Eğitimleri

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 01.10.2019 tarih ve 18696448 yazısı.

Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığı ve Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği işbirliğinde "Okulda Diyabet Programı" yürütülmektedir. Protokol kapsamında tarafların yükümlülükleri belirtilmiş olup, diyabetli öğrencisi olan okulların saptanması, acil durumlarda glukagon yapılması için diyabetli çocuk velisinin onayının alınması ve onay verilen öğretmenlere yönelik eğitimlerin verilmesi gerektiği ilgi yazıda bildirilmiştir.

Bu kapsamda, çalışmaların etkin yürütülebilmesi amacıyla Ek-1' de gönderilen tablonun güncellenmesi (yeni diyabetli öğrenci varsa listeye eklenmesi, ayrılan öğrenci varsa listeden çıkarılması ayrıca veli ismi ve öğretmen isminin tabloya eklenmesi) Ek-2' de yer alan veli onay formunun aileler ile görüşülerek imzalatılması (eğitim istemeyen velinin forma istemiyorum yazarak imzalaması) ve listenin tamamlanarak 08/11/2019 tarihine kadar Müdürlüğümüz İş Sağlığı ve Güvenliği Birimine gönderilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Rakıp TAŞ

Vali a.

İl Milli Eğitim Şube Müdürü

Ek: 1-Bakanlık Yazısı (1 sayfa)

2-Protokol

3-Diyabetli Öğrenci Listesi

4-Veli Onay Formu

Dağıtım:

20 İlçe Kaymakamlığına

(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM

Telefon : (0442) 234 48 00 -222

Faks : (0442) 235 10 32

Ayrıntılı bilgi için irtibat :S.Yavuz ÇİFTÇİ (Şef)

okulsagligi25@meb.gov.tr

Elektronik Ağ : <http://erzurum.meb.gov.tr>

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://cvraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f0e0-fbc8-3a06-bcf5-f686 kodu ile teyit edilebilir.

EK-

Okulda Glukagon Uygulaması İçin Aile Onay Formu
(.....Okulu Müdürlüğüne)

Çocuğum..... Tip 1 diyabet tanısı ile izlenmekte ve okulunuzda eğitim görmektedir. Tip 1 diyabetli çocuklarda kan şekeri düşüklüğü görülmekte ve çoğu zaman çocuğumuz bu durumu kendisi yönetebilmektedir. Nadiren ise kan şekeri düşüklüğü şiddetli olabilir ve bu durumda çocuğumda bilinç kaybı, söylenenleri anlamama, boş boş bakma ve baygınlık gibi bulgular görülebilir. Çocuğumda aniden gelişen bilinç kaybı durumlarında varsa okul hemşiresi veya öğretmenin GLUCAGEN HYPOKIT isimli turuncu kapaklı iğneyi, bacak veya kalçadan kas içine ve kıyafet üzerinden yapmasına izin veriyor ve tüm sorumluluğu üzerimize alıyoruz.

Tarih.....

Vellisin İsmi ve İmzası.....

**Çocuk Endokrinolojisi
ve Diyabet Derneği**
Kütük No/3-066/154
1994

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
VE
ÇOCUK ENDORİNOLOJİSİ VE DİYABET DERNEĞİ
ARASINDA YAPILAN
“OKULDA DİYABET PROGRAMI”
İŞ BİRLİĞİ PROTOKOLÜ

**T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU, T.C. MİLLÎ
EĞİTİM BAKANLIĞI VE ÇOCUK ENDOKRİNOLOJİSİ VE DİYABET DERNEĞİ
ARASINDA YAPILAN
"OKULDA DİYABET PROGRAMI" İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ**

Taraflar

Madde 1- Bu Protokolün tarafları Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği'dir.

a) Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
Adres : Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar/ANKARA
Telefon : 0312 413 13 92
Faks : 0312 418 84 06
E-posta : mtegm@meb.gov.tr

b) Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu
Adres : Prof. Dr Nusret Fişek Caddesi THSK G Blok Kat:2 Sıhhiye ANKARA
Telefon : 0312 565 63 33
Faks :
E-posta :

c) Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği
Adres : Nevbahar Mahallesi Ahmet Hikmet Sokak Yayla Apartmanı
No:21 Fundızkade-Fatih İSTANBUL
Telefon : 0212 414 20 00/34103
Faks : 0212 531 31 03
E-posta : bilgi@cocukendokrindiyabet.org

Tanımlar

Madde 2- Bu Protokolda geçen;

SB : Sağlık Bakanlığı'nı
THSK : Türkiye Halk Sağlığı Kurumu'nu,
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı'nı,
MTEGM : Meslekî ve Teknik Eğitim Genel
Müdürlüğü'nü,
Dernek : Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği'ni
Okul : Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı (resmi ve özel) Anaokulu, ilkokul,
ortaokul ve liseleri,

ifade eder.

Amaç

Madde 3- Bu protokolün amacı; ülke genelinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul/kurumlarda, "Türkiye Diyabet Kontrol Programı" ve "Türkiye Obezite Kontrol Programı" kapsamında, çocuklarda diyabet bulguları ve diyabetli çocukların okul/kurumda bakımı konularında eğitim ve farkındalığın sağlanması, çocuklarda şişmanlığın önlenmesi ve sağlıklı beslenme alışkanlıklarının kazandırılması faaliyetleri yoluyla sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır.

Kapsam

Madde 4- Bu protokol, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği arasında ülke genelinde (resmi ve özel) okul/kurumlardaki öğrencilerin, okul/kurum çalışanlarının (yönetici, öğretmen, memur, servis şoförü, kantin çalışanı) ve velilerinin çocuklarda diyabetin erken tanısı ve diyabetli öğrencilerin okul/kurumlardaki bakımı

S 70

konularındaki yeterliklerini geliştirme çalışmalarını içeren konularda işbirliği yapılması ile ilgili esas, usul ve yükümlülükleri kapsar.

Dayanak

Madde 5-Bu protokolün dayanakları, 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programına ilişkin 29 Eylül 2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2010/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu, 652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği'dir.

Protokol kapsamında yapılacak işler

Madde 6- Bu Protokol kapsamında taraflar aşağıdaki faaliyetleri gerçekleştirirler.

- 6.1. Öğretmen ve öğrencilere farkındalık eğitimleri yapılması,
- 6.2. 14 Kasım Dünya Diyabet Günü ve haftasında okullarda diyabet ve şişmanlıkla ilgili eğitim etkinlikleri yapılması,
- 6.3. Okul hemşireleri ve öğretmenlerin eğitimi,
- 6.4. Gerekli olduğu durumlarda ortaklaşa araştırmalar yapılması.
- 6.5. İllerde diyabetli çocuk ve aileleri, çocuk diyabet ekibi üyeleri, aile hekimleri ve toplum sağlığı hemşireleri ile diyabetli çocukların öğretmenleri, okul yöneticileri ve il milli eğitim ve sağlık yetkililerini buluşturan toplantılar yapılması,
- 6.6. Diyabetli çocuk olan okullardaki diyabetli çocukla doğrudan ilgili öğretmenlerin ileri eğitimi,
- 6.7. Okulda Diyabet Bakımı konusunda ailelerin, okul yönetimlerinin, okul hemşirelerinin, öğretmenlerin ve çocuk diyabet ekibi üyelerinin görev ve sorumluluklarını belirleyen bir belge hazırlanması ve ileriki yıllardaki çalışmaların bu belge temelinde sürdürülmesinin sağlanması,
- 6.8. Toplum sağlığı hemşirelerinin eğitimi ve okul hemşiresi olmayan kendi bölgelerindeki diyabetli çocukların okulda bakımının desteklemelerinin sağlanması,

Tarafların Yükümlülükleri

Madde 7- Tarafların yükümlülükleri aşağıdaki gibidir.

7-1. THSK'nın yükümlülükleri

- 7.1.1. İllerde bir halk sağlığı müdür yardımcısı veya bir şube müdürünün konu ile ilgili SB temsilcisi olarak görevlendirmek,
- 7.1.2. Bu protokol kapsamında yürütülecek faaliyetlerde, il koordinasyonu tıbbî uygulama gerektiren bir durum olduğu kararı alırsa, sağlık personeli tarafından gerekli önlemlerin alınmasını sağlamak,
- 7.1.3. Bu protokol kapsamındaki faaliyetlerde kullanılmak ve okullara ulaştırılmak üzere hazırlanacak olan materyallerin tıbbî açıdan incelenmesi ve uygun bulunan materyalin kullanımı için onay verilmesi,
- 7.1.4. Yürütülecek çalışmalarda danışmanlık hizmeti ve eğitimi personel desteği (ildeki kapasite ve iş planı dikkate alınarak) verilmesi,
- 7.1.5. Protokol kapsamında sağlık personeli, öğretmen ve öğrencilere yönelik planlanan eğitimlere destek olunması ve koordinasyonun sağlanması

7-2. MEB'in (MTEGM) yükümlülükleri

- 7.2.1. İllerde okul sağlığı çalışmalarından sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünün "il koordinatörü" olarak görevlendirilmesi,
- 7.2.2. Protokol kapsamında yürütülen eğitim ve farkındalık faaliyetlerinde kullanılmak üzere hazırlanacak materyallerin incelenmesi, uygun görülen materyalin kullanımına izin verilmesi,
- 7.2.3. Eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, eğitim kurumlarının yönetici, öğretmen

ve diğer personeli ile öğrenciler ve gerekli görüldüğü takdirde velilerinin diyabet ve obezite konularında yürütülecek eğitim ve sağlığın teşviki faaliyetlerine katılmalarının sağlamak,
7.2.4. Diyabet ve obezite ile sınırlı olmak üzere eğitimi desteklemek amacıyla okul/kurumlarda aktivitelerin yapılmasına destek verilmesi,
7.2.5. Protokol kapsamında sağlık personeli, öğretmen ve öğrencilere yönelik planlanan eğitimlere destek olunması ve koordinasyonun sağlanması

7-3. Derneğin yükümlülükleri

7.3.1. Konu ile ilgili eğitim materyalinin hazırlanması, tıbbi açıdan SB'nin, eğitim açısından MEB'in onayına sunulması, onay verilen materyalin çoğaltılması ve uygulama yerlerine dağıtılması,

7.3.2. Bu protokol kapsamında yürütülecek faaliyetlerde kullanılmak üzere gereken eğitim ve sağlığın teşviki faaliyeti materyallerinin (logo, slogan, afiş, broşür, ses kaydı, görüntü kaydı vb.) tasarlanması ve SB ile MEB'nin uygun görüşüne sunulması,

7.3.3. Program kapsamında kullanılacak (medya ortamı dahil) hiçbir materyal ve/veya araç kapsamında herhangi bir ticari sektör kuruluşunun logosu ile MEB ve SB logolarının bir arada bulunmamasının sağlanması,

7.3.4. Okul/kurumlarda uygulanacak diyabet ve obezite eğitim programının gerekleri doğrultusunda bilimsel danışmanlık sağlamak ve koordinatör belirlemek.

7.3.5. Protokol kapsamında sağlık personeli, öğretmen ve öğrencilere yönelik planlanan eğitimlere destek olunması ve koordinasyonun sağlanması

7.3.6. Bu protokolle ilgili yürütülen her türlü faaliyet giderlerini karşılamaktır.

7.3.7. Protokol kapsamında öğretmenlere Glukagon Uygulaması Eğitimi ve belgesinin verilmesi.

Genel Hükümler

Madde 8-

8.1. Protokol kapsamındaki faaliyetler, 2017 yılından itibaren her yıl taraflarca karar verilen planlamalar doğrultusunda yürütülür.

8.2. Her eğitim-öğretim yılı başında program kapsamında o yıl gerçekleştirilecek faaliyetler tarafların ortak kararı ile belirlenir. İl düzeyindeki planlama il koordinatörleri ile birlikte sağlanır.

8.3. Eğitim faaliyetleri, il millî eğitim müdürlüklerinin koordinasyonu altında yürütülür.

8.4. Etkinliklerin planlanması, duyurulması, uygulanması ve raporlanması çalışmalarında kullanılacak her tür (basılı, sesli, görüntülü vb) materyalde "Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının izin ve destekleri ile" ibaresi kullanılır.

8.5. Program kapsamında kullanılmak üzere geliştirilen materyallerden ticari şirket adı ve logosu içermeyenlere MEB ve SB web siteleri üzerinden erişim sağlanabilir.

Gizlilik ve Bilgi Güvenliği

Madde 9-

9.1. Taraflar bu protokolün ifası dolayısıyla edinilen ve gizli olduğu diğer taraflara bildirilen bilgileri, birbirinin yazılı izni olmadan üçüncü kişilere vermemeyi, açıklamamayı, kamuya duyurmamayı ya da bu şekilde sonuçlanacak davranışlardan kaçınmayı taahhüt eder.

Protokolün süresi

Madde 10-

10.1. İş bu protokol imzalandığı tarihten itibaren 3 (üç) yıl geçerlidir. Süre bitimine 2 ay kala tarafların başvurusu halinde protokol tekrar düzenlenir. Taraflarca düzenleme başvurusu yapılmadığı hallerde protokol süresi kendiliğinden 3 (üç) yıl daha uzar.

10.2. Beklenmeyen durumlarda veya protokolün işleyişiyle ilgili ciddi bir problem çıkması halinde, taraflar 2 (iki) ay öncesinden yazılı bildirimde bulunmak kaydı ile protokolü

sonlandırabilecektir.

Uyuşmazlıkların çözümü

Madde 11- Uygulama sırasında ortaya çıkacak problemler bu protokol hükümlerine göre, protokolde hüküm bulunmaması halinde Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanı ve Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü tarafından çözümlenir.

Diğer hükümler

Madde 12- Protokol çerçevesinde uygulamalar tüm Türkiye'yi kapsayacak biçimde gerçekleştirilecektir.

Yürütme ve yürürlük

Madde 13- Bu Protokol hükümlerini Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı ve Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği müştereken yürütür, Protokol eki ile birlikte 4 (dört) sayfa ve 13 (onüç) maddeden ibaret olup tarafların yetkililerince 3 (üç) nüsha olarak 05/10/2017 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Ek: Okulda Diyabet Bakımı Bilgilendirme Belgesi (5 sayfa)

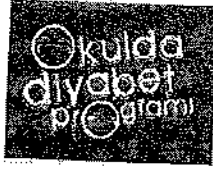
Prof. Dr. Feyza
DARENDELİLER
Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet
Derneği Başkanı

İstanbul Prof. Dr. Feyza DARENDELİLER
Doç. Dr. Feyza DARENDELİLER
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları ve Pediatri
Endokrinoloji Uzmanı

Doç. Dr. Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanlığı
Müsteşar

Prof. Dr. Eyüp GÜMÜŞ
Sağlık Bakanlığı
Müsteşar

Okulda Diyabet Bakımı Görevler ve Sorumluluklar Belgesi

A. Ailelerin (Yasal Vasilerin) Sorumlulukları

1. Çocuğunun diyabetli olduğunu okula bir ziyaret yaparak bildirmek; çocuk endokrin ve diyabet merkezi tarafından hazırlanan "Öğretmene Mektup", "Okul Hemşiresine Mektup" gibi belgeleri okul yetkililerine iletme,
2. Varsa çocuğundan doğrudan sorumlu öğretmene veya rehber öğretmene aşağıdaki konularda bilgi vermek,
  - o Diyabet hakkında kısa ve basit bir açıklama ve çocuğun diyabetli olmasının hiçbir derse ve/veya aktiviteye katılması önünde bir engel olmadığını belirtmesi
  - o Hipoglisemi (kan şekeri düşüklüğü) belirtilerinin bir listesi
  - o Kan şekeri düşüklüğünü tedavi etmek için atılacak adımlar
  - o Beslenme planı
  - o Çocuğun yaşına göre değişen diğer bilgiler (ara öğün ve ana öğün zamanları, besin seçiminde yol gösterme, özel uyarılar vb.)
3. Öğretmen isterse çocuklarda diyabeti anlatan broşür ve/veya kitapçıkları iletme,
4. Çocuğun günlük rutin tedavisi ve izlemi için gerekli olan kan şekeri ölçüm cihazı veya sürekli kan şekeri ölçüm sistemi, insülin kalemi gibi malzeme ve ilaçları sağlamak, her sabah okul çantasına meyve suyu ve/veya kesme şekeri koymak,
5. Okulda acil diyabet bakımı için gerekli olan ve okul yönetimi veya öğretmenin uygun bulduğu bir yerde saklanacak aşağıdaki malzemeleri temin etmek ve bu malzemelerin kullanımı hakkında öğretmenleri bilgilendirmek;
  - o Bilinç kaybı/bozukluğu ile seyreden şiddetli hipoglisemi tedavisinde kullanılan Glukagon kiti,
  - o Hafif ve orta hipoglisemi tedavisi için meyve suyu, kesme şeker, glikoz tableti (en az 3 kez yetecek kadar),
  - o Hiperglisemi için su ve sade soda
6. Acil durumlarda aranacak güncel telefon numaralarını (ebeveynlerin ve sağlık ekibinin) okula bildirmek,
7. Okul partileri, gezileri ve diğer aktivitelerdeki beslenme planı konusunda okula bilgi vermek.

5

70.

8. Beden eğitimi dersi ve spor aktivitelerine (okul takımında oynamak gibi) katılım ve bu esnada yapılacaklar ile ilgili okul yönetimi, öğretmen ve varsa hemşiresine bilgi ve/veya doküman vermek

B. Okul Yönetiminin Sorumlulukları

Okulun sorumlulukları diyabetli öğrencinin kendi kendine diyabet bakımı kapasitesine göre değişmektedir. İnsülin uygulaması ve kan şekeri ölçümü psikomotor beceri, kan şekeri düzeylerini yorumlamak ise bilişsel beceri gerektirmektedir. Küçük çocuklar bunları yarımsız yapamazlar. Ayrıca diyabetli çocuklar okul ortamında kendi diyabetlerini yönetebilseler bile orta/şiddetli hipoglisemi yaşadıklarında ve glukagon uygulaması gerektiğinde yardıma ihtiyaç duymaktadırlar. Bu çerçevede okul yönetimlerinin sorumlulukları aşağıdaki gibidir.

- Milli Eğitim Bakanlığı'nın 24.02.2013 tarihli Diyabetli Öğrenciler Genelgesi'ni (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2013_6/2013_6.html) incelemek ve bütün öğretmenlerin okumasını sağlamak,
- Diyabetli çocuklara okula kabulünden başlayarak her aşamada kendi yaşları gibi davranılmasını, beden eğitimi ve okul gezileri başta olmak üzere her türlü aktivitesine katılmasını sağlamak ve aileye her konuda destek olmak,
- Diyabetli öğrencilerin okuldaki sınavlarda ve merkezi sınavlara tedavisini aksatmadan ve gerekli önlemleri alarak katılmasını sağlamak, bu konuda öğrencilere rehberlik etmek,
- Okul hemşiresinin, diyabetle doğrudan ilgili öğretmenlerin ve diğer okul personelinin diyabetle ilgili kurs ve eğitim programlarına katılmasını sağlamak,
- Her yıl 14 Kasım Dünya Diyabet Günü'nda "Çocuklarda Diyabet" konulu etkinlik düzenlemek ve bu amaçla <http://okulsagligi.meb.gov.tr/index.php?Git=PVideolar&sayfa=AnaSayfa> adresindeki videoların kullanılmasını sağlamak,
- Hipoglisemi gibi acil durumlarda diyabetli öğrenciye genelge hükümleri kapsamında gerekli yardımları sağlamak,
- Diyabetli öğrenci ve ailesi talep ediyorsa diyabetli çocuğa kan şekerini ölçme ve insülin uygulaması için özel bir yer sağlamak, sınıfta ve diğer okul aktiviteleri sırasında gerektiğinde kan şekerini ölçmesine izin vermek,
- Diyabetli öğrencinin okul hemşiresine veya eğitim almış okul personeline istediği sıklıkta başvurmasına izin vermek,
- Hipoglisemiyi önlemek veya tedavi etmek için diyabetli öğrenciye istediği her yerde (sınıf, okul sevişi vs.) ara öğün almasına izin vermek,
- Glukagonun buzdolabında saklanması konusunda yardımcı olmak
- Okulda çıkan yemeklerin, kalori, karbonhidrat ve yağ içerikleri hakkında aileye bilgi vermek,

✓

70

C. Öğretmenin Sorumlulukları

- Okulda diyabet bakımı eğitimlerine katılmak,
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın 24.02.2013 tarihli Diyabetli Öğrenciler Genelgesi'ni (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2013_6/2013_6.html) incelemek ve diğer eğitim belgelerini okumak,
- Hipoglisemi gibi acil durumlarda diyabetli öğrenciye olabildiğince çabuk, genelge hükümleri kapsamında gerekli yardımları sağlamak, meyve suyu ve/veya kesme şeker tedariki konusunda yardımcı olmak, kan şekeri düzelene kadar öğrencinin gözetim altında olmasını sağlamak,
- Bilinç kaybı/bozukluğu ile giden şiddetli hipoglisemi durumlarında ailenin önceden alınmış onayına (Ek- Glukon Uygulaması için Aile Onay Formu) dayanarak Glukon uygulama ve sonra gerekirse 112'yi ve aileyi aramak.
- Diyabetli çocuğun öğün ve ara öğün saatlerini aile ile işbirliği içinde ve diğer öğrencilerin de uyacağı şekilde ayarlamaya yardımcı olmak,
- Hipoglisemiyi önlemek veya tedavi etmek için diyabetli öğrencinin sınıfta ara öğün almasına izin vermek,
- Diyabetli öğrencinin insülin saatlerine uymasını, gerekirse ek doz insülin yapmasına ortam sağlamak,
- Diyabetli çocuğa gerektiğinde sınıf içerisinde kan şekerini ölçmesine ve insülin yapmasına izin vermek,
- Diyabetli çocuğun su içmesi ve tuvalete gitmesi için izin vermek,
- Diyabetli çocuğun okul aktivitelerine tam olarak katılımını sağlamak, onun "diyabetli" olarak damgalanmasını ve sınıf içinde ayrımcı tutumlara maruz kalmasını önlemek,
- Diyabetli çocuğun iznini alarak, sınıf arkadaşlarına diyabeti anlatmak ve çocuğun durumu konusunda bilgi vermek,
- Aile ve çocuğu izleyen diyabet ekibi ile tam bir işbirliği içinde olmak,

D. Okul Hemşiresinin Sorumlulukları

- Hemşireler için düzenlenen diyabet eğitimlerinden en az birine katılmak,
- Milli Eğitim Bakanlığı'nın 24.02.2013 tarihli Diyabetli Öğrenciler Genelgesi'ni (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2013_6/2013_6.html) incelemek ve diğer eğitim belgelerini okumak,
- Diyabetli öğrencinin uygun diyabet bakımı almasını sağlamak (kan şekeri kontrolü, insülin uygulaması takibi) için öğrenciyi takip eden diyabet ekibi ile işbirliği yapmak,
- Diyabet ekibi ile işbirliği yaparak öğrenciye özgü (acil durumları da kapsayan) bireyselleştirilmiş diyabet bakım planlarını oluşturmak,

8 FD.

- Ebeveyn işbirliği ile okul aktiviteleri (ders, yemek, gezi, vb.) ve diyabet bakım planları arasında koordinasyonu sağlamak,
- Hipoglisemi gibi acil durumlarda diyabetli öğrenciye olabildiğince çabuk ve doğru müdahalenin yapılmasını sağlamak, meyve suyu ve/veya kesme şeker tedariki konusunda yardımcı olmak, kan şekeri düzeline kadar öğrencinin gözetim altında olmasını sağlamak,
- Bilinç kaybı/bozukluğu ile giden şiddetli hipoglisemi durumlarında ailenin önceden alınmış onayına (Ek-Glukagon uygulaması için aile onay formu) dayanarak glukagon uygulamak ve sonra gerekirse 112 ve aileyi aramak,
- Öğrenciye karşı doğrudan sorumluluğu olan gönüllü okul personellerine eğitimler düzenlemek ve belirli aralıklarla eğitimleri yenilemek,
- Diyabet tedavisi için gerekli malzemelerin güvenli şekilde saklanmasını sağlamak ve takibini yapmak,
- Diyabetli çocuğun öğünlerini kontrol etmek,
- Diyabetli çocuk izin veriyorsa sınıf arkadaşlarına diyabeti anlatmak,

E. Çocuk Endokrin ve Diyabet Merkezinin Sorumlulukları

- Diyabetli çocuğun ailesi, okul hemşiresi ve öğretmeni ile işbirliği yapmak, rehberlik etmek,
- Varsa okul hemşiresini, sınıf veya rehber öğretmeni bir kez aramak ve kendilerine her zaman ulaşabileceklerini bildirmek,
- Diyabetli çocuğun öğretmenine "Öğretmene Mektup" u göndermek ve öğretmene ulaştığını kontrol etmek,
- Varsa okul hemşiresine "Okul Hemşiresine Mektup" u göndermek ve okul hemşiresine ulaştığını kontrol etmek,
- Acil durumlarda okul hemşiresi ve öğretmeni ile kendilerine ulaşabileceği telefon numaralarını paylaşmak,
- Belirli aralıklarla diyabetli çocuğun öğretmeni ve okul hemşirelerine yönelik eğitimler yapmak, öğretmenlere insülin ve glukagon yapmayı öğretmek, gerektiğinde diyabetle ilgili eğitim materyalleri sağlamak.

V FD.

EK-

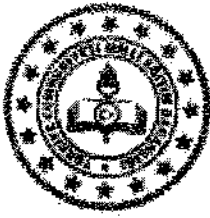
Okulda Glukagon Uygulaması İçin Aile Onay Formu
(.....Okulu Müdürlüğüne)

Çocuğum..... Tip 1 diyabet tanısı ile izlenmekte ve okulunuzda eğitim görmektedir. Tip 1 diyabetli çocuklarda kan şekeri düşüklüğü görülmekte ve çoğu zaman çocuğumuz bu durumu kendisi yönetebilmektedir. Nadiren ise kan şekeri düşüklüğü şiddetli olabilir ve bu durumda çocuğumda bilinç kaybı, söylenenleri anlamama, boş boş bakma ve baygınlık gibi bulgular görülebilir. Çocuğumda aniden gelişen bilinç kaybı durumlarında varsa okul hemşiresi veya öğretmenin GLUCAGEN HYPOKİT isimli turuncu kapaklı iğneyi, bacak veya kalçadan kas içine ve kıyafet üzerinden yapmasına izin veriyor ve tüm sorumluluğu üzerimize alıyoruz.

Tarih.....

Velisinin İsmi ve İmzası.....

**Çocuk Endokrinolojisi
ve Diyabet Derneği**
KUTUK NO: 3-066/154
1994

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 24301423-136-E.18696448
Konu : Öğretmenler İçin Glukon
Eğitimi

01.10.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'nün 20.0902019 tarihli ve 82792155-324.99-E.678 sayılı yazısı.

Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığı ve Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği işbirliğinde "Okulda Diyabet Programı" yürütülmektedir. Protokol'e tarafların yükümlülüklerini içeren "Sorumluluklar Belgesi" eklenmiş olup, "Sorumluluklar Belgesi"nde diyabetli öğrencisi olan okulların saptanması, acil durumlarda glukagon yapılması için diyabetli çocuk velisinin onamının alınması, onam verilmesi durumunda bu çocukların okullarında eğitimi alacak öğretmenlere eğitim verilmesinin sağlanması gerektiği, bu eğitimlerin organize edilebilmesi için okulunda diyabetli öğrenci olanların velilerinden onam formlarının alınması ve onam formu verilen okulların listelenerek il sağlık müdürlüğüne iletilmesi, acil durumlarda öğretmenlere glukagon uygulama eğitimlerinin Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği'nin desteğiyle gerçekleşeceği ilgi yazı ile bildirilmektedir.

Okulda Diyabet Programı İşbirliği Protokolü'ne istinaden ilgi yazı kapsamında, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında, Bakanlığımıza bağlı diyabetli öğrencisi bulunan okul/kurumların tespit edilerek, okul/kurumlardaki öğretmenler için glukagon uygulama eğitim talebinin il sağlık müdürlüklerine iletilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

İsmail ÇOLAK
Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:
Gereği:
B Planı

Bilgi :
Sağlık Bakanlığına (Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü)